

בעזהשי"ת

ביאור דעת הגר"מ פיינשטיין זצ"ל
בענין עירובין ועוד

שבט תשס"ד

Rabbi Shiah T. Director
1540 57th Street
Brooklyn, N.Y. 11219
(718) 435-2269

ישעיהו טוביה הלוי דירעקטאר

במקום לקוטי טל. תורת ויקוני ערבון ו"ח. בית לוי ב"ח.
נלת סמעותא טוון העסק. נחית בחסדך על טו הש"ס.
ומיל לפדי אש דת ד"ח. ושו.

ג' דחיה"ג פסח תשס"ב

מע"כ הגאון הגדול מגדולי פוסקי דורינו שליט"א,

א

יש להעיר על מה שמפלפל בדברי האגרות משה. הלא ידוע לחכמי
גורו מדור הקודם, אם כי היה י"ש ומתמיד גדול, וצדיק תמים, זיע"א,
אין להתייחס ברצינות למש"כ בחשובותיו. כי אינו כלום בעינינו לכתוב
פסקים, נגד חכמי הדורות, ולהדפיסם בספר, דבר שלא דאינו בשום ספר
שו"ת.

שמעתי בשם הגאון ר"א הנקין זצ"ל, שאין להחשיב פסקיו, מפני
שאינו מעיין באחרונים. ומו"ר זיע"א, הגאון הגדול מכל בני דורו,
אמר הרכה פעמים לתלמידיו, שאין לעיין בספר שו"ת אגרות משה. הוא
היה מהרבנים הליטאים. אחות אביו התחתנה עם הגאון רב"ד זצ"ל, ר"מ
ישיבת קאמניץ. תלמידו הנאמן של ר' חיים הלוי מבריסק זצ"ל.
ובאמת כ"כ בהקדמה לספרו אגרות משה. שאין לפסוק הלכות ממה
שכתב בספרו עד שיבדוק היטב דבריו. שהוא רק מלמד הלכות ולא פוסק.
עיין אריכות באגרות משה חלק ח' סימן ל"ח. שסומך על המעיין בספרו
שיבדוק היטב דבריו.

פעם אמרתי להגר"א חזן זצ"ל, ר"מ בישיבת תורה ודעת הרכה שנים,
מגדולי הדור, שחבר הרכה ספרים על ש"ס, אודות מש"כ באגרות משה
בענין מפולשים. שהקשה על הרמב"ן "מנלן להרמב"ן דבר זה שצריך
מפולשים", אכן לא פסק כדברי הרמב"ן. ואמר לי הגר"א חזן זצ"ל,
"דאם איז גלאט משוגע גרעס", להקשות כן על רבותינו הראשונים.
אמרתי כ"כ מפורש בסימן ק"מ. עיין עליו ואדאי יש לך הספר בבית.
השיב, ח"ו איבני מחזיק ספריו בבית. זו היתה גישת גדולי הדור
הליטאים לטפרי ופסקיו.

שמעתי מהגאון ר' שלום ווייס זצ"ל שחבר הרכה ספרים בהלכה וקבלה,
דעת תורה של מרן הגה"ק מטאטמאר זיע"א, היה שצריך להחרימו. אבל
כל הרבנים מהתאחדות הרבנים לא הסכימו לזה. על כן לא יצא הדבר
לפועל. דבר זה ידוע לזקני הרבני מהתאחדות הרבנים.

הכי יש עקמימות יותר ממה שכתוב בענין עירובין? הלכה
 כדברי המקיל בעירובין. ובה"מ אגרות משה, מחדש חומרות, לא
 נכתבו בשום פוסק, לא ראשון ולא אחרון, לאסור תיקון עירובין
 בברוקלין. וכ"כ מפורש בהשוכה, ת"ד סימן פ"ז, פ"ח, שדבריו שלא כדברי
 האחרונים והש"ע. א"כ למה כתב פסקים כאלו? הכי יש ענין, לפסוק
 הלבנה, על פי חידושים שחידש נגד הש"ע והאחרונים?
 וכבר הארכתי בזה, בקונטרס דעת תורה, נדפס שבט הש"ס, וכעוד
 מקומות. והבאתי שם דברי הפוסקים. שחייב להתנהג על פי הקבלה
 מדורות.

כבר יש תחת ידו "קונטרס הסברה", ששלחתי. מבואר שם שכל האיטור
 נתפרט בשם הגר"מ פיינשטיין זצ"ל, שאין לתקן עירובין בברוקלין,
 סקר וכזב. דעתו דעת תורה שאין למחות נגד מהקני עירובין. מ"מ
 נעשה בלבול גדול ממש"כ נגד הפוסקים. אם כי כתב איטור. אין שום חיוב
 על שו"אדט להתנהג על פי פסק דין זו נגד כל הפוסקים והש"ע. וכ"כ
 בחשוכותיו בענין ענין עליהם.

על פי דרכי הוראה, במסור לנו מגדולי הדורות, חובתו בקודש
 היה, לפסוק כדברי הש"ע וכל הפוסקים, ולא לחדש חידושים בענין.
 פעם אמרתי מש"כ להגר"א חזן זצ"ל. אמר "דאס איז גוטע תורה"
 לפלפולא, אבל א"א לאסור תיקון עירובין בשכיל זה.
 לא ראינו בכל הדורות דברים כאלו מכותכי שו"ת. וכעוה"ר
 אלו שאינם מבינים דרכו נלכדים בדעות כוזבות.

ב

בענין מחיצות נמוכות בבית הכנסת, שהיתר נגד כל רבותינו גדולי
 הדורות זיע"א, ונגד מנהג ידוע בכל הפוזות ישראל, מזמן מתן תורה,
 עשו מחיצה שלא יהיה אפשר לאנשים לראות הנשים. וכ"כ הרמב"ם
 בפירוש המשניות סוכה, שעשו תיקון גדול בבית המקדש, תוכב"א,
 ושמחינו בתיקונו, כדי שלא יהיה אפשר לאנשים לראות הנשים. כתב על זה
 באגרות משה שאינו מסתבר. הרי מסתב' היטב שב"כ הרמב"ם. הכי אינו
 יודע הרמב"ם מה שמסתבר? רק בה"מ אגרות משה, רב כדור האחרון,
 הכין זה? פלא!

בהשוכה, סימן צ' יו"ד ח"ד, היתר לכתור ובחולה הרוצים להכיר
 זה את זה לענין נשואין, להשכיר שני חדרים בבית אחד, אם גרים שם
 זוג אחר ואין חשש יחוד. השמעתם? מה יהיה כלילה כשהם ישנים?
 דבר זה לא נשמע בכל הדורות. הכי ראייתם דבר זה בשום ספר

שו"ת. הדברים נפלאים!

בענין מעשה מצות מילה. פסק הלכה למעשה שאין צריך לעשות

פריעה כציפורין נגד כל חכמי הדורות והש"ע בלא פלוג. פלא
איש שאין לו גבורת אנשים, שכרח מאשתו, ולא נתן גט.

כאגרות משה (חלק אבן העזר סימן ע"ט) התיר אשתו בלי גט.

נגד הגאונים ר' יצחק אלחנן זצ"ל (שו"ת עין יצחק אה"ע סי' כ"ד)

והבית הלוי זצ"ל (סי' ג'). ידוע רב חלו של הגאון ר"י אלחנן

זצ"ל להתיר עגונות. מ"מ אשה זו לא התיר. באג"מ הביא דבריהם וכתב

פלפול ארוך נגדם. הכי לא ידעו גאונים הנ"ל מש"כ בתשובתו. אם

כי לא ראו דבריו. **התורה** היה פתוחה לפנייהם. והבינו כל פרט

ופרט שיכולים לאמר בענין. מ"מ אשה זו לא התירו. פסקו להלכה

שצריכה גט. עיין יעלת חן שער ג' סי' ל"ט, שדן אם תופסים קידושין

ע"י מי שאין לו גבורת אנשים.

הגר"מ פיינשטיין זצ"ל יצא מגדר כל חכמי ישראל, שטרחו להעמיד

דבריהם כהש"ע ורוב חכמי ישראל. לא ראינו מחזה כזו בשום ספר שו"ת

לחדש חידושים נגד כל חכמי ישראל והש"ע. רק בשו"ת אג"מ ראינו

מחזה זה. לכתוב נגד הש"ע שדבריו נכתבו כרוח הקודש. וכל העולם חרדו

ממנו ה' מאות שנים.

מעכהג"ק לא היה כאן כששרפו ספרו ברחובות. כשיצא לאור חלק

ראשון, מפני פסקים שם נגד חכמי הדורות. דבר לא נעשה מעולם עם

שום ספר שו"ת.

ידוע, מרן הגאון ר"א קאטלר זצ"ל, התנגד לפסק דינו בענין מחיצות

בבית הכנסת, וכן כל חכמי ישראל אז התנגדו לזה, ואסר עליו להדפיס

תשובה זו. כי מהחילה הדפיס תשובתו בענין בקובץ תורני. אח"כ

הודיעו להגרא"ק מדפוס בלשון שהוא מדפיס תשובה זו בספרו אגרות

משה שהם מדפיסים. צלצל מרן הגאון ר"א קאטלר זצ"ל להגר"מ פיינשטיין

זצ"ל, וצעק בקול מר, אמרוני לך שאסור להדפיס תשובה זו. השיב

הגר"מ פיינשטיין זצ"ל שיאמר לדפוס בלשון להוציא תשובה זו

מספרו. אבל כבר היה לאחר המעשה. כי נגמר הדפסת הספר. ותשובה

זו הרי בבית לדורות.

דבר זה שמעתי מחיים קאפלין, תלמיד ישיבת לייקווד, שהיה

שם כשעת שצלצלו בבית הדפוס. חיים קאפלין הוא בנו של הרב

קאפלין מיסד בית ספר לבנות בית יעקב.

מעשה שהיה, מרן הגר"א קאטלר זצ"ל כתב תשובה להתיר מכירת
קרקות בשביעית כאה"ק תוכב"א, ושלח התשובה להגאון רח"ע
טולקא זצ"ל לדעת חר"ד. השיב הגאון רח"ע זצ"ל, נראה שדברי
נבונים, אבל היות שבאוני הדור אז, מהר"ל דיסקין זיע"א,
ועוד מגאוני הדור אז זיע"א, אסרו מכירת קרקעות. אין להדפיס
התשובה. הרי אינה ממדה חכמים לצאת נגד גדולי הדורות מדורות
הקודמים. הגם שהיה מתירים אז. כ"ש כשאין שום מתיר. תשובה זו
היה תח"ל כנר הגר"ש ז"ל. ולא נדפס.

ד

יש קבלה בידינו, הפסקים כש"ע הסכימו להם מתיים גדולי
תורה בדורו. עיין, מערכת בית יוסף, בספרו שם הגדולים.
בפסק דינו בענין עירובין, סל' פ"ח, כתב אולי יש להקל
כדברי המחבר כש"ע. שכתב שצריך ס"ר עובדים בכל יום כדי שיהיה
המקום רשות חרבים. ואין ב"מ כמה אנשים גרים בעיר. פלא!
אם כ"כ המחבר ודאי יש להתנהג כדבריו. נתקבלו ה' מאות שנים
בכל קהילות ישראל. ודבריו נכתבו ברוח הקודש. עיין דעת תורה,
שבת תשי"ס, שהבאתי דברי הפוסקים בזה. וידוע דבר התומים, שאין
לאמר קים לי נגד המחבר כש"ע. שא"א בכוח האנושי לכתוב חיבור
בזה. והקב"ה אמר לקולמתו מה לכתוב.
מפלפלים בדברי האגרות משה, כלי להרגיש, שהמדובר ממי
שאינו מחשיב דברי גדולי הדורות והש"ע. צריכים לפרסם רק
שדבריו נגד הש"ע. חסלו! אין להאריך בפלפולים נגדו.
חייבים לפרסם דברים אלו פרסום גדול. ובעוה"ר דברים
אלו לא נתפרסמו כל הצורך. עדיין נמצאים אלו האומרים,
המטלטלים עם עירוב כשר תיקנו בהסכמת גדולי ישראל שליט"א
מחללי שכת ח"ו.
אם כל בשולחן ערוך כתב היפך מזה. ונכתב ברוח
הקודש. ונתקבלו דבריו ה' מאות שנים להלכה.
כתבתי ואת נפשי הצלתי. הי"ת ירחם על עמו הנבחר.
דברי המצפה לישועה ככלל ובפרט.

מנצח
י"א י"ו ט"ז י"ג ה"י ז' ו' זק"ט א"ו